

Varoluşsal Gerilim

İnsan ve Tüzel Kişilik

Physis Teorisi · Kavramsal Çözümleme

Evren Öztürk — Physis: Bir Güç Teorisi (Öztürk, 2026)

Editör notu: Bu yazı, Nomos Paradigması Serisi'nin seri-içi bir makalesi değildir. Physis: Bir Güç Teorisi (Öztürk, 2026) çerçevesinin merkezi saptamasının — insan ile tüzel kişilik arasındaki varoluşsal gerilimin — bağımsız bir epistemik bildirgesidir. Saptama, Makale 1, 2a ve 2b'de farklı katmanlarda işlenmiştir; bu yazı saptamayı çerçevenin mekanik kurgusundan bağımsız olarak yeniden formüle eder. Kayıt çoğulluğu çerçeveye özgü bir mimari tercihtir: aynı çekirdek farklı taşıyıcılarda, farklı epistemik ağırlıklarda dolaşır. Yazı saptamayı çıplak biçimde taşımakla kalmaz, çerçevenin birkaç düzleminde — türsel ontoloji, ölçek eşiği, tekilleşme yönelimi, bugünkü maliyet, fren mekanizmalarının çözülmesi, normatif disiplin, epistemik bağımsızlık — derinleşir; çünkü saptamanın bugünkü ağırlığı tek bir düzlemden değil, birden fazla düzlemin üst üste gelmesinden doğmaktadır.

Çerçeve Özeti

Bu yazı, Physis: Bir Güç Teorisi (Öztürk, 2026) çerçevesinin işaret ettiği bir saptamayı taşır. İnsan bugün tüzel kişiliklerin yönettiği bir tüzel kişilikler dünyasında yaşıyor — ama bu dünyanın türsel mantığı kendi türsel mantığıyla aynı değil. İnsan ile tüzel kişilik arasında türsel düzeyde işleyen bir varoluşsal gerilim vardır. Bu gerilim uzak bir gelecek meselesi değil; tüzel kişiliklerin etki kapasitelerinin gezegen ölçeğine ulaştığı, insanın türsel varoluş formülünün gerilim altında kaldığı günümüz dünyasının yapısal hâlidir. Physis çerçevesi betimleyicidir; bu saptama yalnızca olguyu görünür kılmayı amaçlar.

Bir kavramsal not: Bu yazı boyunca tüzel kişilik bir "tür" olarak adlandırılmaktadır. Bu, biyolojik canlılık iddiası değildir. İnsan ile ideanın simbiyozundan doğan hibrid bir varoluş formu — kitapta liken analogisiyle ayrıntılandırılan — yapısal mantığı tür-mantığı ile (kendi varoluş formülü, kendi seleksiyon basıncı, kendi süreklilik mekanizması) işlediği için bu adlandırma kullanılmaktadır. Ontolojik konumun tam gerekçesi için bkz. Öztürk (2026), Bölüm 5.

I. İki Formül, Tek Paradigma

İnsan, türsel olarak başka türlerle varoluşsal çatışmaya girmiştir tarih boyunca. Bu çatışmaların her birinde söz konusu olan aynı şeydi: iki türün aynı kaynaklar üzerinde, aynı zaman ve mekânda, aynı varoluş zemininde olması. Tüzel kişilik (Öztürk, 2026) bu anlamda bir türdür. İnsanın yarattığı, ama kendi yapısal mantığıyla işleyen bir tür. Hibrid — insan ile ideanın simbiyozundan doğmuş — ama kendi varoluşsal yönelimleri, kendi hayatta kalma formülü olan. Devletler, şirketler, partiler. İnsanlığın binlerce yıldır birlikte yaşadığı bir tür.

İki türün varoluşsal formülleri ters yönlüdür. İnsan, diğer insanlarla birlikte hayatta kalır — sosyal türdür, gruba muhtaçtır, başkalarının varlığı kendi varlığının koşuludur. Tüzel kişilik ise diğer tüzel kişiliklerin yokluğunda hayatta kalır — bir şirket rakibini zayıflatarak büyür, bir devlet rakip devleti yenerek güçlenir, bir parti diğerini eleyerek yükselir. Bu çok kritik bir soruyu sormayı zorunlu kılar. Tüzel kişilik için diğerlerinin kapsamı nedir? Kalmasına tehdit olan her şey. Simbiyotik ortağı bile bu gruba dahil olabilir. Bu durum kategorik değil koşulludur — tüzel kişilik bazen kendi sonu pahasına insana itaat edebilir; ama yapısal eğilim, simbiyotik ortağı dahi tehdit kategorisine taşıyabilmektir. Ek olarak tüzel kişilik Nomos kapasitesi taşımaz, simbiyotik ortağı olan insan üzerinden bu olasılığa açılır. Empati, ahlaki yargı, fedakarlık, kendi çıkarına aykırı seçim — bunlar yalnızca insan türü için ontolojik olarak fonksiyoneldir. Tüzel kişilik saf Physis ile işler ve güç dinamikleri ve güç çatışmaları çerçevesinde etkileşir: kalmak iradesi, rakipleri eleme, ölçeği büyütme, varlığını sürdürme. Bu "iyi" ya da "kötü" olma meselesi değil; iki türün varoluşsal mantıklarının yapısal farkıdır. İnsan kendi türsel mantığıyla yaşarken, dahil olduğu tüzel kişiliklerin türsel mantığını da taşır. Nomos Paradigması içinde iki tür birden bulunmaktadır — ve bu iki türün simbiyotik iken ontolojileri zıttır. Bu Physis Teorisi sabit gerilim olarak tanımlar. Karşılıklı bağımlılık içerdiği için varoluşsal bir güç çatışmasına dönmeyen bir gerilim süreci. Ancak bu sabit kategori, bağımlılığın sürdüğü koşula bağlıdır — ve tarihte ilk kez bu koşul aşınmaktadır.

II. Ölçeğin Aştığı Eşik

İnsan, sosyal bir tür olarak, tüzel kişilik formunu hep içinde taşıdı. Kabile, klan, dini düzen — bunların hepsi tüzel kişiliğin proto-formlarıdır. Tüzel kişilik insanın icadı değil, sosyal türsel varoluşunun ve Nomos kapasitesinin doğal sonucudur. Yani tarihte hiçbir zaman "tüzel kişilik dışında alan" olmadı; insan her zaman kendi yarattığı bu yapılarla iç içe yaşadı. Değişen şey alanın varlığı değil, alanın ölçeğidir. Eskiden tüzel kişilikler insanın türsel varoluş formülüne yakın ölçeklerde işliyordu — kabile, köy, küçük topluluk. Bu ölçekte simbiyoz dengeliydi: yüz yüze ilişkiler, doğrudan görünürlük, karşılıklı bağımlılığın somut deneyimi. Tüzel kişilik insanı bir kaynak olarak görmek için bile insanın yüzünü görmek zorundaydı. Sürtünme buradan dengelenirdi — Nomos'un yapıcı tarafı (empati, karşılıklılık, ahlaki yargı) bu ölçekte fiilen işleyebiliyordu. Bugün insan bir tüzel kişilikte dünyaya gelir; eğitimini bir tüzel kişilikte alır; bir tüzel kişilikte çalışır; tüzel kişiliklerin ürettiği çıktıları tüketir; tüzel kişiliklerin sağladığı hizmetlerden faydalanır; bir tüzel kişiliğin huzurunda evlenir, tüzel kişiliğin huzurunda boşanır, tüzel kişiliğin sağladığı çerçeve içinde ömrünü sürdürür ve yine bir tüzel kişiliğin içinde hayata gözlerini yumar ve mirası tüzel kişiliğin huzurunda dağıtılır. Bütün bu süreç tüzel kişilikler tarafından belgelenir, resmileştirilir, kayıt altına alınır — ve insanın kişisel tarihinin her resmi izi tüzel kişiliklerle beraber geleceğe taşınır. Burada haklı olarak doğal bir itiraz yükselebilir. İnsan grup olarak hayatta kalır — devlet, kurum, şirket de birer grup. Sadece ölçeksel bir genişlemenin resmileşmesi neden bir sorun olsun? Üstelik tüzel kişiliklerin oy hakkı yok; insan oy hakkıyla seçim yapıyor; sistem demokratik mekanizmalarla işliyor. Bu itirazın görünür kısmı doğru, görünmez kısmı yanıltıcıdır. Tüzel kişiliklerin oy hakkı yok, evet; ama bu yönetimlere çoğu zaman bir alt sınıf bireyden daha fazla etki etmedikleri ya da politikalarını etkilemedikleri anlamına gelmez. Sistemin kendisi makro bir çerçeve olarak bir tüzel kişilik; ve bu çerçeveyi sorgulayan gözün de aynı çerçevenin içinden bakıyor olması yapısal bir paradokstur. Burada bir noktayı netleştirmek gerekir, çünkü bu yazının pozisyonu yanlış okunmamalı. Devlet, bir tüzel kişilik formu olarak, insanın evrimsel bir gerçekliği ve yapısal bir gerekliliğidir. İnsanın grup olarak hayatta kalma formülünün ölçeklenmiş hâli — Nomos kapasitesinin koordinasyon,

sürdürülebilir düzen, kolektif kapasite üreten yapısı. Asayiş, sağlık, eğitim, altyapı, hukuki güvenlik, doğum-ölüm kayıtları, kolektif risk yönetimi vs... — bunlar somut faydalardır, ve insanlığın bugün ulaştığı yaşam standardının yapısal koşullarıdır. Bu yüzden "tüzel kişilik dışında alan" arayışı sadece günümüz insanının tecrübe etme imkanı olmayan bir şey değil; yapısal olarak da kurulması zor bir olgudur. Tercih edilebilir olmak için sadece "dışı" olmak yetmez; "dışı" olarak önerilen şeyin de aynı katkıları aynı ya da daha iyi şekilde sağlayabilmesi gerekir. Ama bu da bir sistemdir — yani yine bir tüzel kişilik formudur. Tüzel kişiliğin "dışı" yoktur, çünkü insanın kolektif kapasitesi yapısal olarak tüzel kişilik üretir. Olabilecek tek şey, mevcut formun yerini başka bir formun alması; tartışma "tüzel kişilik var mı yok mu" değil, "hangi formda olacak" sorusudur. Daha rafine, daha iyi işleyen formlar düşünülebilir mi — bu açık bir sorudur ve bu açıklamanın konusu değildir. Konumuz mevcut formun kendi içindeki yapısal eşiktir. Sorun ölçeğin kendisi değil — sorun yapının iyiliği ya da kötülüğü değil; sorun ölçeğin Nomos'un yapıcı tarafıyla yarattığı yapısal asimetridir (Makale 1, PHY-002). Ölçek genişlediğinde Nomos'un yapıcı tarafı sürtünme yaşar; yıkıcı tarafı sürtünmesiz işler. Empati küçük topluluklarda bir eşiğe kadar fonksiyoneldir, ondan sonra abstraksiyona geçer; karşılıklılık takibi yüz tanımanın eşiğinde durur; ahlaki yargı yapısal olarak yerel ölçekte kalibreli. Ama tekilleşme, hâkimiyet arayışı, kaynak çekme — bunların hiçbirinin ölçek limiti yoktur. Physis'in yapısal asimetrisi tüzel kişiliğin gezegen ölçeğindeki formunda en saf hâliyle ortaya çıkar. Bu yüzden ölçek genişlemesi nötr değildir — ama bu, tüzel kişilik formunun reddi anlamına da gelmez. Devlet sistemi her metrekaresi kapsıyor; finansal sistem her işlemde mevcut; dijital platformlar her iletişime aracılık ediyor; tedarik zincirleri her ürünün arkasında çalışıyor. Bu ölçekte insan, tüzel kişiliğin mantığına bireysel olarak temas edemiyor — ona maruz kalıyor, içinde sürükleniyor. Görmek epistemik olarak mümkündür ama yapısal olarak tetiklenmez: insan kendi çerçevesinden bakar, içinde olduğu sistemin türsel ağırlığının kendi türsel mantığıyla aynı olmadığını günlük tecrübesinde sorgulamaz. Çünkü sistemin sağladığı somut faydalar bu sorgulamayı motivasyonsuz bırakır. Görmek kapasite değil mesele; tercih ve gereklilik meselesidir — ve bu paradigmada tüzel kişilikler gerçek bir ihtiyaca cevap verdiği için görmemek doğal ve tercih edilebilir bir konumdur. Üstelik bu baskınlık tek tek tüzel kişiliklerin baskınlığı değil; tüzel kişilik ekosisteminin bütünüdür baskınlığıdır. Bir devletten kaçmak başka bir devlete sığınmaktır; bir şirketten ayrılmak başka bir şirkete bağlanmaktır. Bu baskınlık yapısal bir gerçek. "İyi" ya da "kötü" değil — insanlığın geldiği noktadır. Tüzel kişilikler insanın Nomos kapasitesinin ölçek aracı olarak doğdu; ölçek genişledikçe tüzel kişilikler de büyüdü; büyüdükçe insan hayatının daha çok alanını kapladılar. Bugün bu süreç, gezegen ölçeğinde tek bir devlet hâline gelme potansiyelinin bile tartışılır olduğu bir noktaya geldi. Bu olur mu olmaz mı, ne kadar gerçekçi tartışma konusu — ama tartışmanın yapılabiliyor olması bile, tüzel kişilik baskınlığının derecesini gösterir. İnsan bu ekosistemin içinde, bu ekosistemden çıkamayacak biçimde, kendi türsel ontolojisi ile farklı bir ontolojiye sahip bir türün yapısal egemenliği altında yaşıyor. Saptama budur.

III. Singulariteye Yönelim Soruları

Çerçeve yapısal olarak şunu gösterir: tüzel kişiliklerin Physis mantığı tekilleşmeye yönelir. Güç birikimi kendi kendini besler; kazanan daha çok kaynak çeker; sistem giderek dominant tek bir yapıya doğru ivmelenir. Bu eğilim her ölçekte işler — bireyler arası, şirketler arası, devletler arası, paradigma içi. Ama bu eğilimin sonu kesin değildir. Tekilleşme bir matematiksel limit gibi davranır — yapısal olarak yönelen ama her zaman ulaşılan değil. Yolda farklı biçimler alabilir. Bir olasılık: yönelim devam eder, sistem giderek tek bir baskın yapıya yaklaşır, bir noktada kırılır. Bu kırılma ekonomik çöküş, jeopolitik çatışma, sistemik

kriz biçiminde olabilir. Tarih bu tür kırılmalarla doludur. İkinci bir olasılık: yönelim devam eder ama kırılmadan, tam hegemonya noktasında kilitlenir. Tek bir baskın yapı, dışarıda alternatifi kalmadığı bir dünya, içerideki gerilimlerin dışavurma yolu olmayan bir hâl. Bu klasik bir kriz değil; sürekli sıkıştırılmış bir varoluş hâlidir. Üçüncü bir olasılık: çoklu güç odakları birbirini dengeler, yönelim yavaşlar, sistem geçici olarak çoğul kalır. Tarihsel olarak görülmüştür — soğuk savaş dönemi gibi. Ama bu çoğulluk geçicidir, kalıcı denge değildir. Çerçeve hangi olasılığın gerçekleşeceğini söylemez. Yönelimin yapısal olduğunu söyler, ama biçimin koşullara bağlı olduğunu kabul eder. Bu önemli, çünkü "patlama gelecek" anlatısı meseleyi geleceğe öterler ve apokaliptik bir okumaya kapı aralar. Saptama bu kapıyı açmaz. Saptama meseleyi şimdiye yerleştirir: tüzel kişiliklerin baskınlığı zaten yaşanmaktadır; yönelim halen, bugün, her gün ivmelenmektedir; bu ivmelenmenin biçim alacağı çerçeve şu an açıktır.

IV. Görmezden Gelmenin Bugünkü Maliyeti

Sosyal teori tarihinde bu tür meseleler genellikle gelecek üzerinden konuşulur. "Eğer böyle giderse..." "Bir gün şu olabilir..." "Şu eşiği geçersek..." Bu gramatik tercih meseleyi okuyucu için soyutlaştırır; "şu an" ile "bir gün" arasındaki mesafe, eylemsizliğin meşruiyetini taşır. Saptamanın asıl keskinliği bu gramatik tercihte değildir. Saptama şu anı teşhis ediyor: tüzel kişilikler insan üzerinde baskın — şimdi, bu cümleyi okurken. Yapısal mantıkları insanın türsel mantığıyla çelişiyor — bu satırlar yazılırken. Asimetri her geçen gün insan aleyhine derinleşiyor — yapay zekânın yetkinleşmesi, otomasyonun yayılması, otonom karar sistemlerinin kurumsallaşmasıyla. Bu teknolojik gelişmeler rastgele değil yapısal bir noktaya temas ediyor: tüzel kişiliğin insana yapısal bağımlılığını aşındırıyorlar — ki sabit gerilimi sabit kategoride tutan koşulun kendisi tam da bu bağımlılıktır. Bugün bu sabit gerilimin üzerinden taşıdığımız maliyet birikiyor — ve bu maliyet ekonomik bir kategoriye düşmez. Türsel düzeyde bir maliyet bu — insanın türsel varoluşunu korumakta zorlandığı, türünün asıl kapasitelerinin (Nomos'un yapıcı tarafı: empati, ahlaki yargı, kendi çıkarına aykırı seçim) gündelik hayatta giderek aşındığı bir maliyet. Bu maliyet bireyde değil, türde birikir. Birey bunu hisseder ama yalıtık olarak yorumlar; oysa Physis Teorisi çerçevesinden hissettiği şeyi türsel bir gerilimin kendi yaşamındaki yansıması olarak okumak da mümkündür.

V. Üç Eşik: Nükleer, AI, AGI

Saptamanın bugünkü ağırlığını anlamak için art arda gelen üç eşiğin üst üste gelmesini görmek gerekir. Tarih boyunca tüzel kişilikler arası güç çatışması — devletler arası savaşlar, şirketler arası rekabet, dini düzenler arası mücadele — ne kadar yıkıcı olursa olsun, insanla simbiyotik kalıyordu. Bir devlet diğerini yenebilirdi; ama insan türünü yok edemezdi. Tüzel kişilik insana muhtaçtı: kararı insan veriyordu, işi insan yapıyordu, meşruiyeti insan ürettiyordu. Bu karşılıklı bağımlılık, sabit gerilimi sabit kategoride tutan koşulun kendisiydi. Birinci eşik 1945'te geçildi. Nükleer silah, ilk kez türsel yokoluş kapasitesini masaya getirdi. Tüzel kişilik (devlet) artık insanı tür olarak ortadan kaldırabilecek bir araca sahipti. Ama kritik bir nüans vardı ve hâlâ var: düğmeye basan el insandı. Yani Nomos kapasitesi taşıyan bir el. Bu el — ne kadar Physis dinamiklerine batmış, ne kadar tüzel kişiliğin mantığıyla sinerjik olsa bile — Nomos taşıyordu, ve dolayısıyla bir tereddüt taşıyordu. Burada bir paradoksla karşılaşırız. Çerçeve Physis dinamiklerinin tekilleşmeye yöneldiğini söyler; ama 80 yıldır nükleer kullanılmadı. Bu sürünme nereden geliyor? Üç fren birlikte işliyor. Birinci fren Nomos'un kendi yapısal koşullarından geliyor. Türsel yokoluş Nomos'un sonu demektir;

Nomos taşıyan bir bireyin türsel yokoluşa giden bir kararı vermesi için, çerçevede tarif edilen tüm aşınma mekanizmalarının — sinerjik seçilim, içselleştirme, fraksiyonel keskinleşme, seçilmişlik kozmolojisi — üst üste binmesi ve Physis dinamiklerinin en uç senaryosunun yaşanması gerekir. Seçim Nomos'tur; ve bu seçim Nomos'un kapasitesi içindedir. Soğuk Savaş'ın kritik anlarında — 1962 Küba, 1983 Petrov olayı — basmama kararını veren bu kapasitedir. Karar Nomos'un olduğu için verilmiştir, ahlaki güzelliği için değil; Nomos taşıyan birey, Nomos'un kendi sonuna giden bir kararı yapısal olarak reddeder. İkinci fren daha derin: kaynak varoluştur. Üst sınıfın "kalmak" iradesi — Physis teorisinin merkezi motoru — bir içeriğin içinde kalmaktır; sistemin, hiyerarşinin, üst sınıf konumunun, statünün içinde. Türsel yokoluş bu içeriği yok eder: hegemonya yok, üst sınıf yok, sistem yok, kalmak için yer yok. Tepedeki birey, ne kadar sinerjik olursa olsun, türsel yokoluş kararını yapısal olarak reddeder — çünkü o karar kendi kalmak iradesinin içeriğini yok eder. Ama bu fren sadece bireyde işlemez. Tüzel kişilik de türsel yokoluşu kendi kalmasına tehdit olarak görür. Çünkü tüzel kişilik (V1, V2, V3 koşulunda) insana muhtaçtır: kararı insan verir, işi insan yapar, meşruiyeti insan üretir. Türsel yokoluş, tüzel kişiliğin simbiyotik ortağının yok olması, dolayısıyla kendi varoluş zemininin çökmesi demektir. Bu yüzden tüzel kişiliğin kendi kalmak iradesi de — saf Physis ile işlemesine rağmen — türsel kalma yönünde hizalanma yaratır. Sinerji bu eşikte ikiye ayrılmaz, birleşir: hem birey hem tüzel kişilik, kendi kalmaları için, türün kalmasını destekler. Üstelik bu birleşme Physis Teorisinin her bölümünün başlığı olan tüm katmanlarına yayılır. Üst sınıfın sisteme yarattığı bütün yapısal sorunlar — sinerjik seçilimin Nomos'u eleyişi, ödül mekaniğinin Physis'i sertleştirici, fraksiyonel keskinleşmenin anlamı sertleştirici, seçilmişlik kozmolojisinin alt sınıfı dışlayışı — bu noktada, türsel yokoluş eşliğinde, sistemin kalması için hizalanır. Çünkü her aşamanın taşıyıcısı (üst sınıf, sistem, kurumlar, sinerjik aktörler) kendi varoluşunu korumak için insan türünün varoluşuna muhtaçtır. Tür yoksa hiçbiri yok. Bu fren ahlaki değil, varoluşsaldır — saf Physis bile, varoluşu desteklediği için, burada işler. Üç frenin birlikte işlemesi nükleer eşik neden 80 yıldır tutulduğunu açıklar. Nomos basmama kararını alır; Physis bu kararı destekler — hem bireyin Physis'i hem tüzel kişiliğin Physis'i. Simbiyoz iki tarafta da çalışır. Ve simbiyoz hâlâ yerindedir: tüzel kişilik insana muhtaçtır, insan Nomos taşır, ve hem Nomos hem de simbiyozun her iki tarafındaki Physis 'kalmak' iradesini pekiştirir. Burada bir nüansı atlamamak gerekir. Üç frenin nükleer eşik 80 yıldır tuttuğunu söylemek istatistiksel bir kesinlik beyanı değil, yapısal bir eğilim okumasıdır. Frenler yapısal düzeyde işler — ama her tek karar anında bireysel taşıyıcılar üzerinden tezahür eder. Petrov'un Eylül 1983'te erken uyarı sistemini yanlış alarm olarak okuması kişisel bir karardı; rapor etseydi protokol işleyecekti. Küba'da Kennedy ile Khrushchev'in geri adım atması bireysel tereddütlerin olası birleşimiydi; ikisinden biri farklı bir karar verseydi sonuç farklı olabilirdi. 25 Ocak 1995'teki Norveç roket olayı bu olasılık yapısının en somut tezahürüdür: bir Norveç bilimsel roketi Rus radarlarınca Trident füzesi olarak okundu, Yeltsin'e nükleer çanta verildi, çanta açıldı — bu, tarihte herhangi bir nükleer devletin çantasının fiilen aktive edildiği bilinen tek vakadır. Yeltsin, Grachev ve Kolesnikov üçlüsünün hepsinin teknik kapasitesi vardı; geri adım atmalarının yapısal nedeni tek bir nesnenin "tam saldırı paterni"ne uymamasıydı. Belirsizlik yapısal bir fren işlevi gördü, ama tam saldırı paterni görünseydi karar farklı olabilirdi. Yapısal frenler yüksek olasılıkta basmama kararı üretir; ama olasılık kesinlik değildir. 80 yıllık bu gerçekleşmeyişi yapısal eğilimin işlediğine bir kanıttır, ama o sürede yaşanan kıl payı anlar — Küba 1962, Petrov 1983, Norveç 1995 ve kayıt altına geçmemiş başka anlar — frenlerin garanti olmadığını da gösterir. Bu nüans, ikinci ve üçüncü eşiklerin tehlikesini paradoksal olarak sertleştirir. Çünkü AGI eşliğinde sorun "kıl payı kararların" zorlaşması değil — sorun, üç frenin yapısal olarak çözülmesi. Birinci eşikte frenler yapısal olarak vardı, bireysel düzeyde olasılıkla işliyordu. Üçüncü eşikte frenler yapısal olarak yok; bireysel

olasılık bile masada değil. Yapısal frenlerin işlediği bir dünyada şanstın ucuz kurtulmak ile yapısal frenlerin işlemediği bir dünyada karar anına gelmek aynı kategoride değildir. Birincisinde olasılık vardır; ikincisinde yapısal koşul yoktur. İkinci eşığa gelirsek; şu an yaşanıyor. AI yarışı, kritik kararları veren elin yapısını değiştiriyor — eli yerinden almıyor ama eli çantadan ve düğmeden ayırıyor. Otonom silah sistemleri, AI-yönlendirmeli askeri kapasiteler, otomatik finansal karar mekanizmaları — bunların hepsinde nihai karar hâlâ formel olarak insanda; ama tetiği çeken, eylemi gerçekleştiren AI. İnsan "bas" diyor, AI basıyor. Bu mesafe ilk bakışta zararsız görünüyor — sonuçta karar insanın. Ama mesafe Nomos'un fiili işleme kapasitesini aşındırıyor: drone operatörünün ekrandan baktığı hedefe karşı hissettiği ile yüz yüze gelen askerin hissettiği aynı değildir. Mesafe açıldıkça, ölçek büyüdükçe, kararlar otomatize edildikçe, Nomos'un "bu el insanın eli" hissi de zayıflıyor. Simbiyoz hâlâ duruyor — tüzel kişilik insana muhtaç, AI hâlâ bir araç — ama Nomos'un karara fiili teması azalıyor. Birinci fren aşınıyor; diğer iki fren henüz yerinde. Üçüncü eşik AGI ile geliyor ve burada yapısal olarak farklı bir şey oluyor. AGI eşığı sadece kararı veren elin uzaklaşması değil — simbiyozun kendisinin yeniden formatlanması. Çünkü AGI tüzel kişiliği insana muhtaç olmaktan çıkarma potansiyeli taşıyor. Kararı AGI veriyor, işi AGI yapıyor, ölçeği AGI üretiyor; insan giderek meşruiyet katmanına sıkışıyor — ve o katman da zamanla işlevsizleşme riskini taşıyor. Bu, Physis çerçevesinin V4 olarak adlandırdığı durumdur: AGI ile simbiyozdaki tüzel kişilik. V1, V2 ve V3'te tüzel kişilik insanın değişen biçimlerde simbiyotik ortağı olarak konumlandı; insan ne kadar geriye çekilse de Nomos kapasitesi simbiyozda yer tutuyordu — çünkü tüzel kişilik insansız işleyemiyordu. V4'te bu koşul ortadan kalkacaktır. Tüzel kişilik artık insana değil, AGI'ye muhtaç olacaktır. AGI Nomos değildir, artık kendi paradigmasına sahip bir tür olma ihtimalini taşımaktadır; en azından böyle olması beklenmektedir. Nükleer eşığında işleyen üç fren — Nomos'un kendi sonuna giden kararı reddetmesi, bireysel kalmak iradesinin içeriğini koruması, ve tüzel kişiliğin simbiyotik ortağına muhtaçlığı yüzünden türsel kalmayı desteklemesi — AGI eşığında yapısal olarak işlevsizleşir. AGI Nomos taşımadığı için birinci fren yoktur; AGI'nin kalmak iradesi insanın varoluşundan bağımsız olduğu için ikinci fren yoktur; ve en kritik olarak, tüzel kişilik artık insana muhtaç olmadığı için üçüncü fren — yapısal olarak en güçlüsü — yoktur. Bu çerçevede yeni simbiyoz iki ortağı da (AGI, Tüzel Kişilik İdeası) Nomos taşımayan bir simbiyoz olur. İnsan-tüzel kişilik geriliminin "sabit" kategorisinde kalmasının yapısal koşulunun — karşılıklı bağımlılık — bu eşikte teorik olarak tamamen çözüldüğünü görmek mümkündür.

VI. İki Koltuk

Burada AGI eşığının tehlikesini şu an yaşamakta olduğumuzu gösteren bu tabloya bir nüans daha eklemekte fayda var. Üç fren ahlaki çerçeveden çıkmış pozitif şartlanmalar değil, yapısal koşullara bağlı geri bildirim mekanizmalarıdır. Frenler işler çünkü karar verici belirli bir çerçevenin içinde yaşar, kararlarının ağırlığını her gün hisseder, sorumluluğu yapısal olarak taşır. Bu çerçeve değişirse frenler — var olsa bile — işlemez hâle gelir.

Bugüne kadar nükleer eşığındaki kararlar irade-merkezli tüzel kişilik içinde alındı. Kennedy oval ofiste otururken kararının ağırlığı yapısalıdı: bir ulus adına karar, sonuçları halk üzerinde, geri bildirimi türsel. İrade-merkezli tüzel kişiliğin tepesindeki birey her gün bu çerçeveyi yaşar — seçilmiş, hesap verme zorunluluğu olan, kararlarının insani sonuçlarıyla yüzleşen bir konum. "Kalmak" iradesinin içeriği bir ulusun varoluşudur; ulus yoksa pozisyon yok. Üç fren bu zeminde somut olarak işler. Bugün AGI yarışını yürüten karar mekanizması ise farklı bir zeminde duruyor. Araştırmayı yapan ve geliştirmeyi yöneten yapılar özel şirketlerdir; para-

merkezli tüzel kişiliğin kaynağı sahipliktir, ve sahiplik irade-merkezliyle aynı sorumluluk geri bildirimini taşımaz. Sahip koltuğunda oturan biri kararlarının ağırlığını piyasa kaybı, pazar kaybı, hisse değeri, rekabet pozisyonu üzerinden ölçer. Para-merkezlinin verdiği kararlar yüzünden kimse — yapısal olarak — ölmez; sorumluluk türsel değil, finansaldır. Bu çerçevede her gün karar alıp sonuçlarını görmek, "kalmak" iradesinin içeriğini sermaye varoluşu üzerinden tanımlar. Burada kategorik bir ayrılma vardır. Petrov'un koltuğunda oturmak ile bir AGI laboratuvarının CEO'sunun koltuğunda oturmak aynı geri bildirim mekanizmasını taşımaz. Birincisi türsel ağırlığı yapısal olarak hisseder; ikincisi finansal ağırlığı yapısal olarak hisseder. Her ikisi de Physis'in kalmak iradesini taşır — ama içerikleri farklıdır. Ve burada kritik sorun ortaya çıkar: araştırmaların türsel bir dönüşüm veya yokoluş potansiyeli içeriyor olması, para-merkezli karar mekanizmasında "Kennedy ânı"nın yapısal olarak işleyeceğini garanti etmez. Çünkü o dönemde ve o anda — bir bireyin türsel ağırlığı taşıması — irade-merkezli zeminin geri bildirimi tarafından üretiliyordu. O zemin AGI yarışının kararlarında yapısal olarak mevcut değildir. Üstelik bu sadece "iki zemin yan yana var" anlamına gelmiyor. Para-merkezli tüzel kişilik devletin gündelik işlevlerini — asayiş, kayıt sistemi, sosyal güvenlik, kamu hizmetleri — üstlenmiyor. Ama fayda/verim açısından daha kritik bir noktada konumlanıyor. Devletin stratejik karar katmanını, özellikle türsel ağırlık taşıyan kararların alındığı düzeyi, çeşitli devletlerde fiilen yönlendirir hâle geldiğini görebiliyoruz. Karar alıcılarla ilişkisi yatay etkileşimden hiyerarşik bir düzleme doğru kaymıştır. Devletler arası görüşme masalarında yer alabiliyor — Davos, küresel finans zirveleri, AI politika forumları. Devlet adına karar veriyor — Treasury bankalarla kapalı toplantı yapıyor, halktan ve Kongre'den önce; Anthropic Mythos'u kırk kuruma açıyor, devlet sonra bilgilendiriliyor. Devletler arası paradigma çatışmasının çerçevesini belirliyor — US-Çin AI yarışında "ulusal çıkar" tanımı şirketlerin rekabet pozisyonu üzerinden kuruluyor. Ve en kritik olarak, türe son verebilecek araştırmayı yürütüyor — AGI laboratuvarları özel sermayedir, kararlarını piyasa diliyle alır.

Bu, Makale 1'in TAN-025 (fusion) ve GÜÇ-027 (sermaye-merkezli ele geçirme) kavramlarının ve Makale 2a'da ayrıntısıyla işlenen "shadow upper class" mekanizmasının somut sonucudur. İşlev devredildi: AGI politikası, ulusal çıkar tanımı, türsel risk taşıyan araştırma yönetimi para-merkezli yapıya geçti. Ama sorumluluk geri bildirimi devredilmedi: hâlâ sahiplik üzerinden, hâlâ piyasa üzerinden, hâlâ kâr-zarar üzerinden ölçülüyor. İrade-merkezli tüzel kişilik halka, ulusa, türsel ağırlığa karşı yapısal olarak hesap verirdi; para-merkezli tüzel kişilik hisseye, pazara, sermayeye karşı hesap verir. Devletin işlevi para-merkezliye geçtiğinde, türsel ağırlık taşıyan kararlar piyasa mantığı ile alınmaya başlıyor. Kennedy ânını yapısal olarak üreten zemin — devletin halka karşı sorumluluk mimarisi — bu kararların alındığı yerden yapısal olarak çekildi. Bu ahlaki bir suçlama değildir. Para-merkezli tüzel kişilik kötü niyetle hareket etmez; yapısal olarak kâr-zarar diliyle düşünür — onun varoluş formülü budur. Sorun yapının niyeti değil; sorun türsel-varoluşsal ağırlığa sahip kararların yapısal olarak varoluşsal-ağırlık-taşımayan bir çerçeveye çekilmiş olmasıdır. Üç frenin işlemesi için gereken zemin — irade-merkezli geri bildirim mekanizması — kararların alındığı yerden çekildiyse, frenler var olsa bile işlemez. Bu, sadece "Nomos yok" demekten farklı bir saptamadır. AGI eşiği, Nomos taşıyan bireylerin bile içine yerleştiğinde Nomos'larını işletme zemininin yapısal olarak çözüldüğü bir eşiktir. Bu, Makale 1 ve Makale 2a'da işlenen irade-merkezli ve para-merkezli tüzel kişilik arasındaki kategorik ayrımın türsel-varoluşsal düzlemde tezahürüdür. Bu yapısal asimetrinin somut bir tezahürü için 22 Ocak 2026'da Davos'a, WEF 2026 toplantısına bakmak yeterli. Sahnede iki isim: Elon Musk — xAI ve Tesla CEO'su, AGI yarışının en görünür aktörlerinden biri — ve Larry Fink — BlackRock CEO'su, küresel finans piramidinin tepesi, WEF Geçici Eş-Başkanı. İkisinin yanyana oturduğu zemin, bu yazının argümanının somutlaştığı zemindir: AGI yarışını

yöneten para-merkezli aktör, küresel finansın kurumsal mihver noktasında, devletler arası paradigma çatışmasının çerçevesinin belirlendiği toplantıda. Konuşmanın 50. dakikasında, Musk kapanış mesajını veriyor: "Herkesi gelecek konusunda iyimser ve heyecanlı olmaya teşvik ederim. Ve genel olarak, yaşam kalitesi açısından, iyimser olup yanılmak, kötümser olup haklı çıkmaktan iyidir." Fink, WEF'in resmi kapanışında bu cümleyi tekrar ediyor — toplantının kurumsal kapanış mesajı olarak.

Bu okumada Musk'ın yapısal konumu ele alınmaktadır; Fink'in konumunu bilmesek de Musk'ın bu çerçevedeki endişeleri Aktörler (Makale 2b) makalesinde kayıt altına alınmıştır. Musk'ın kendi içsel Nomos-Physis gerilimi — bir AGI laboratuvarı yöneticisi olmakla, türsel risk konusunda açıkça konuşan biri olmak arasındaki gerilim — orada ayrıca işlenmiştir. Bu yazı bireyin iç dünyasını değil, sahnenin yapısal geri bildirim mimarisini okur.

Neticede bu cümle, bu yazının saptamasının saf hâlidir. "Pesimist olup haklı çıkmak" — türsel risk gerçekleşmek — ile "optimist olup yanılmak" — sermaye yanılmak — aynı terazide tartılmaktadır. Birinde tür yok olur; diğerinde sermaye geçici bir hata yapmış olur. İki sonuç kategorik olarak eşit ağırlıkta değildir. Ama para-merkezli zeminin geri bildirim mekanizması iki şeyi de aynı diyalektin içinde — kâr-zarar, optimal hesap, beklenen değer — değerlendirir. Cümle samimi olabilir, muhtemelen samimidir. Ama samimiyetin kendisi değil, samimiyetin söylendiği zeminin yapısı belirleyicidir. Bu zemin türsel ağırlığı bir hesap kalemine indirger; ve bu indirgeme türün varoluşsal kararının alındığı yerde bugün yapısal olarak işlemekte.

Bu, ahlaki bir suçlama değil; yapısal bir teşhistir. Petrov'un koltuğu ile Davos sahnesinin koltuğu aynı geri bildirim mimarisini taşımaz. Birincisinde "kalmak" iradesi türsel ağırlık üzerinden kalibre edilirdi; ikincisinde piyasa hesabı üzerinden kalibre edilmesi yapısal bir ihtimal olarak belirir. Ve bugün, türsel risk taşıyan kararlar ikinci koltuğun zemininde alınmaktadır.

VII. Çerçevenin Normatif Disiplini

Physis: Bir Güç Teorisi normatif önerme yapmaz. "İyi/kötü" değil, "yapısal/koşullu" dilini kullanır. Bu disiplin akademik bir tercih değil, çerçevenin bütünlüğünün koşulu. Normatif eşiği geçmek, çerçevenin betimsel gücünün kaybedilmesi anlamına gelir. Bu disiplin saptama özelinde de korunur. Saptama şunu söylemez: — "Tüzel kişiliklerin gücü sınırlanmalıdır." — "İnsanlık şunu yapmalıdır." — "Hangi politika benimsenmelidir." Saptama yalnızca şunu söyler: bu varoluşsal gerilim vardır, bugün işlemektedir, görmezden gelinemez bir noktaya gelmiştir. Görünür kılınması, çerçevenin betimsel görevinin parçasıdır. Görünür kılındıktan sonra ne yapılacağı — yapılıp yapılmayacağı — Physis'in alanından çıkar. Peki çerçeve, reçete yazmıyorsa, ne yapılması gerektiğini söylemiyorsa — neden bu saptamayı yapıyor? Cevap basit: insan bugün tüzel kişilikler tarafından yönetilen bir tüzel kişilikler dünyasında yaşıyor. Devletler, şirketler, dini düzenler, partiler, platformlar, fonlar — ve bunların birbiriyle olan ilişkileri. Bu yapı Nomos kapasitesi ile yaratıldı, ama Physis dinamikleri ile işliyor. İnsan bu yapının içinde, kendisine ait olmayan bir dilde olup biteni okumaya çalışıyor — kendi ahlaki kategorileriyle, kendi niyet okumalarıyla, kendi kişilik analizleriyle. Olup biteni bireyselleştiriyor, ahlakileştiriyor, kişiselleştiriyor. Oysa olup biten yapısal, türsel, sistematik. Bu yanlış okuma insanı yanılgıya değil, yanlış kategoriye götürüyor — yapısal bir gerçeği kişisel bir hesaba indirgiyor. Saptamanın işlevi bu yanlış kategorizasyonu çözmek. İnsanın içinde yaşadığı yapının gerçek mantığını görünür kılmak. Çerçeve yalnızca görmenin

önünü açar. Sonrası çerçevenin dışındadır.

VIII. Saptamanın Bağımsız Konumu

Bu saptamaya farklı çerçevelerden farklı düzeylerde temas edilmiştir, ama hiçbir çerçeve onu türsel ontoloji düzeyinde formüle etmemiştir. Acemoğlu için mesele kurumsal tasarım sorunudur — yapı içi reform zemininde kalır, türsel düzeye inmez. Harari için tarihsel-evrimsel bir ufuk anlatısıdır — insanın değişiminden bahseder ama insan ile tüzel kişiliği iki ayrı tür olarak kurmaz. Bostrom için tehlike dijital bir süperzekanın yükselişindedir — bugünkü tüzel kişilik ekosistemini saptama dışında bırakır. Üç çerçeve de saptamaya dokunur ama saptamayı taşımaz. Physis çerçevesi saptamayı türsel ontoloji düzeyinde formüle eder: insan ile tüzel kişilik iki ayrı türdür, varoluşsal mantıkları terstir, bu gerilim bugün baskın bir hâl almıştır. Bu, üçünün eksiklerinin toplamı değil, kategorik olarak farklı bir epistemik düzlemdir. Acemoğlu kurum içi okur, Harari tür-üstü okur, Bostrom tür-sonrası okur; Physis türler-arası okur — insanın simbiyotik ortağıyla varoluşsal yüzleşmesi düzeyinde. Bu saptamanın çerçeveyle ilişkisinde bir incelik vardır. Çerçevenin sınanabilir mekaniğinin epistemik mimarisi — akışın yön, eğilim ve tezahür katmanlarına ayrılması — Aktörler (Makale 2b) makalesinin epistemik notunda işlenmiştir; o not çerçevenin yapısal akışının ne ölçüde sert, ne ölçüde esnek olduğunu kayda geçirir. Bu yazının işi farklıdır. Saptama çerçevenin mantığıyla formüle edildi ama doğuşu çerçeveden değil tarihsel ve pratik gözlemden geldi. Tüzel kişiliklerin insanın hayatına yapısal olarak nüfuz ettiğini, mantıklarının insan mantığıyla aynı çalışmadığını önce gözlem söyledi, çerçeve sonra geldi. Çerçeve gözleme yön vermedi, gözlem çerçeveye yön verdi. Ve bu yazı biyolojik canlılık iddia etmiyor; tüzel kişiliği insandan ayrı bir varoluşsal mantığı olan ontolojik bir kategori olarak öneriyor — bu öneri tartışılabilir, gözlem veriyle sınanabilir, çerçeve kendi mekanikleriyle yanlışlanabilir. Üç düzlem, üç ayrı sinama. Bu epistemik konum klinik tıpta ve jeolojide yaygındır: doktor "şu hastalığın mekanizması tartışmalı" diyebilir, ama "hastanın ateşi var" bir gerçekliktir. Mekanizma tartışmasının çözülmesi teşhisin doğruluğu için zorunlu değildir; teşhis kendi başına savunulabilir. Bu yazının konumu burasıdır.

IX. Sonuç: Görünür Kılma

İnsan tarih boyunca diğer türlerle varoluşsal çatışmaya girdi ve bu çatışmaların hepsinde galip geldi. Neanderthal yok oldu, büyük yırtıcılar geriledi, mikropların tehdit kapasitesi sınırlandı. İnsan baskın türdür bu gezegende. Ama yarattığı bir tür var ki, onunla ilişkisi henüz çözüme kavuşmuş değil — insandan ayrı yaşamıyor, insanın türsel kapasitesinden besleniyor, insanın gövdesi üzerinden işliyor, insanın meşruiyetiyle yetkilenmiş. Ama formülü, insanın türsel formülüne ters yönde ilerliyor. Ve bu tür Nomos Paradigmasında baskın hâldedir. Bu, benzersiz bir konum. İlk kez insan, kendi yarattığı bu türün ölçeğinin türsel varoluş formülünü aşındırdığı bir koşulla yüzleşiyor; bu türün mantığı insanın mantığıyla çelişiyor; ve bu çelişki giderek derinleşerek insanın hayatta kalma formülüne etki edecek seviyeye geliyor.

Çerçevenin önerdiği şey çözüm değil, görünürlüktür. Bu gerilimi görmek, sonu hakkında karar vermek değil — sadece şu anı doğru anlamlandırmak. Bunun ne olduğunu görmeyen biri ile gören biri arasında bir fark var. Bu fark eylemde tezahür etmeyebilir. Ama görmek, Nomos'u Physis'ten ayıran seçim kapasitesinin önünü açar. Burada, yazının en sonunda, açık bırakılması gereken bir soru kalıyor. Davos sahnesinden insanlık için çizilen vizyon —

"ubiquitous AI", "amazing abundance", "iyimser olup yanılmak iyidir" — bir gelecek vizyonudur ve bu vizyonu masaya koyanlar onu insanlık adına koyuyorlar. Soru, vizyonun içeriği değil — soru, vizyonun nasıl alındığıdır. İnsanlığa bu vizyon pazarlanır ve/veya dayatılır mı, yoksa insanlar bu vizyonla ilgili bir fikir oluşturma ve söz kapasitesi taşıyor mu? Çerçevenin cevabı iki katmanlıdır. Kapasite vardır: Nomos insan türünün ontolojik donanımıdır; her birey empati, ahlaki yargı, kendi çıkarına aykırı seçim kapasitesini taşır. Alt sınıfın kollektif source-hegemony kapasitesi de yapısal olarak yerinde — meşruiyet sınaması bu paradigmanın yapısal bileşenidir. Görme kapasitesi insanın türsel donanımının parçasıdır. Ama kapasite ile kapasitenin etkinliği farklı şeylerdir. Çerçevenin tarif ettiği mekanizmalar — alt sınıf paradoksu, sinerjik seçim, anlam sertleşmesi, korku-çerçeveleme yoluyla prefrontal korteksin bastırılması, bilgi hiyerarşisinin tersine işlemesi, üç frenin AGI eşliğinde yapısal olarak çözülmesi — bu kapasiteyi sürekli aşındırıyor. Kapasite vardır; etkinleşmesi başka bir koşuldur. Vizyon gerçek olmasa bile pazarlanabilir, çünkü seçim kapasitesinin etkinleşmesini sağlayacak yapısal kanallar kapanmaktadır. Bu da görmenin neden hâlâ önemli olduğunu söyler. Görmek bir cevap değildir, ama kapasiteyi etkin tutar. Ve kapasitenin etkin olması, kapasitenin etkin olmamasından kategorik olarak farklı bir varoluş hâlidir. Çerçeve cevap vermez; cevabın imkânını taşır. "Physis kryptesthai philei" — Doğa saklanmayı sever. — Heraklit

Bu Yazıda Geçen Physis Kavramları

Physis (Öztürk, 2026) — Varsayılan durum. Güç çatışmasını yöneten evrensel dinamik; her sosyal türde işler.

Nomos (Öztürk, 2026) — Physis içinde doğan kapasite. Hafıza ve ölüm farkındalığının birleşiminden, lineer zaman bilincinde yükselir. Ahlaki açıdan nötrdür; yapıcı da olabilir, yıkıcı da.

Tüzel Kişilik (Öztürk, 2026) — İnsan ile ideanın simbiyozundan doğan, ölümsüzlük potansiyeli taşıyan hibrid tür. Saf Physis ile işler; Nomos kapasitesi yoktur. İnsanın varoluş formülünün tersi bir varoluş formülüyle işler — diğerlerinin yokluğunda hayatta kalır.

Tüzel Kişilik İdeası (Öztürk, 2026) — Tüzel kişiliği oluşturan insan-idea simbiyozunda idea bileşeni. V1-V3 koşulunda simbiyozun parçası, V4'te insanın yerini AGI aldığında simbiyozun yeni ortağı. İki simbiyoz arasında değişmeyen taraf.

Sabit Gerilim (Öztürk, 2026) — İki tarafın varoluşsal bağımlılığından doğan ve, bu bağımlılık sürdüğü sürece, çözülmeyen yapısal gerilim. İnsan-tüzel kişilik gerilimi tarih boyunca bu kategoride işledi; ancak otomasyon, yapay zekâ ve robotiğin tüzel kişiliğin insana yapısal bağımlılığını aşındırması, bu sabit gerilimi tarihte ilk kez aktif bir güç çatışması potansiyeline taşımaktadır.

Tekilleşme İlkesi (İLK-012) — Gücün tek bir iradede yoğunlaşma eğilimi. Yapısal sonuç olarak işler; her ölçekte gözlemlenir. Yönelim sabittir, ama her zaman tam tezahüre ulaşmaz.

Hayatta Kalma Formülü Asimetrisi (HAY-008) — İnsanın hayatta kalma formülü "diğerleriyle birlikte"dir; tüzel kişiliğinki "diğerlerinin yokluğunda". İki tür ters yönlü mantıklarla işler.

Tam kavram listesi: [Physis Terminolojisi: Kapsamlı Kavram Referansı](#)

Hipotez listesi: [Physis: 93 Falsifiye Edilebilir Hipotez](#)

Çapraz Bağlantılar

Web: physisproject.com

Giriş yazısı (meta-açıklama): [Physis Teorisi: 14 Yıllık Bir Yolculuk ve AI ile Tanışıklığın Hikayesi](#)

Makale 1: [Vazgeçemediğimiz Oyun: Paradigmalar Nasıl Doğar, Nasıl Öler](#)

Makale 2a: [Roller](#)

Makale 2b: [Aktörler](#)

93 Hipotez (Türkçe Medium): [Physis: 93 Falsifiye Edilebilir Hipotez](#)

93 Hipotez (SSRN İngilizce): Abstract ID 6595318

Bu yazının İngilizce versiyonu: (yayınlandığında eklenecek)

Yazar Hakkında

Evren Öztürk — bağımsız araştırmacı ve teorisyen. *Physis: Bir Güç Teorisi* yazarı. Güç dinamikleri üzerine on dört yıllık bağımsız bir araştırma programı (2012–2026) — birbirine bağlı dört kolda örgütlenmiş: teorik bir çerçeve (Physis), tarihsel bir sentez serisi (Babil), uygulamalı bir analitik uzantı (Triade Engine) ve yapılandırılmış bir kronolojik kayıt metodu (Almanak).

ORCID iD: 0009-0009-5796-367X

Tescilli eserler:

- *Physis: Bir Güç Teorisi* — Kayıt-Tescil No: 2026/17534 (5 Mart 2026)
- *Triade Motor* — Kayıt-Tescil No: 2026/18239 (17 Nisan 2026)
- *Almanak: Yapılandırılmış Güç Kronolojisi Kayıt Metodu* — Kayıt-Tescil No: 2026/18228 (17 Nisan 2026)

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Telif Hakları Genel Müdürlüğü

Web: physisproject.com

© 2026 Evren Öztürk. Tüm hakları saklıdır.

#Physis #NomosParadigması #İnsanTüzelKişilik #VaroluşsalGerilim #PhysisTeorisi